

פסחים יב

ציטוט ממשנה בסנהדרין

רבי מאיר	רבי יהודה	
עדותן בטלה	עדותן קיימת	אחד אומר בשלש ואחד אומר בחמש
	עדותן בטלה, שבתמש חמה במזרח ובשבע חמה במערב	אחד אומר בחמש ואחד אומר בשבע
אין אדם טועה ולא כלום מעשה כי הוה במיפק תרתי ומעייל תלת, והא דקאמר שתיים - בסוף שתיים, והא דקאמר שלש - בתחלת שלש.	אדם טועה חצי שעה מעשה כי הוה - בפלגא דארבע הוה, והאי דקאמר שלש - בסוף שלש וקטעי פלגא דשעתא לקמיה, והאי דקאמר חמש - בתחלת חמש וקטעי פלגא דשעתא לאחוריה	הבנת אביי – גירסה 1
אדם טועה משהו, מעשה כי הוה - או בסוף שתיים הוה או בתחלת שלש, וחד מינייהו טועה משהו.	אדם טועה שעה ומשהו, מעשה כי הוה - או בסוף שלש או בתחלת חמש, וחד מינייהו קטעי שעה ומשהו	הבנת אביי – גירסה 2
אדם טועה שתי שעות חסר משהו, מעשה כי הוה, או בתחלת שתיים או בסוף שלש, וחד מינייהו קטעי שעות חסר משהו	אדם טועה שלש שעות חסר משהו, מעשה כי הוה או בתחלת שלש או בסוף חמש, וחד מינייהו קטעי שלש שעות חסר משהו	הבנת רבא

קושי על גירסה 2 של אביי: אזל רב הונא בריה דרב יהודה, אמרה לשמענתא קמיה דרבא. אמר: ומה אילו דייקינן בהני סהדי, דהאי דקאמר שלש - בתחלת שלש, והאי דקאמר חמש - בסוף חמש, והויא עדות מוכחשת, ולא קטלינן, ואנן ניקום ונקטיל מספקא?! ורחמנא אמר: **”וַעֲטוּ הַעֲרָה”** “וּפְלִי הַעֲרָה”!

קושי על ההנחה שאדם טועה: תנן: **היו בודקין אותו בשבע חקירות: באיזו שבוע, באיזו שנה, באיזה חודש, בכמה בחדש, באיזה יום, באיזו שעה, באיזה מקום.** מה בין חקירות לבדיקות? חקירות, אמר אחד מהן **”איני יודע”** - עדותן בטילה. בדיקות, אפילו שניהם אומרים **”אין אנו יודעים”** - עדותן קיימת.

והוינן בה: מאי שנא חקירות ומאי שנא בדיקות?

חקירות	בדיקות
אמר אחד מהן ”איני יודע” - עדותן בטילה, דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה	אפילו שניהם אומרים ”אין אנו יודעים” - עדותן קיימת עדות שאתה יכול להזימה היא

ואי אמרת טעי איניש כולי האי, חקירות ד”איזו שעה” נמי עדות שאי אתה יכול להזימה היא, דאמרי: מטעי קטעינן!
תירוצ: דיהבינן להו כולי טעותיהו.

לרבי מאיר	לרבי יהודה
יהבינן להו מתחילת שעה ראשונה עד סוף חמש ובדין הוא דנתיב להו מעיקרא טפי, אלא בין אלא בין יממא לליליא לא טעו אינשי	יהבינן להו מתחילת שעה ראשונה ועד סוף ששית. ובדין הוא דנתיב להו מעיקרא טפי, אלא בין יממא לליליא לא טעו אינשי. ובדין הוא דנתיב לקמיה טפי, אלא שבחמש חמה במזרח, ובשבע חמה במערב.

קושי ממשנתינו:

ר' מאיר	ר' יהודה	רבן גמליאל
אוכלים כל חמש	אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש	חולין נאכלין כל ארבע, ותרומה כל חמש
חובב ביעור		ושורפין בתחלת שש

ר' מאיר	ר' יהודה
הבנת אביי – גירסה 1	אין אדם טועה ולא כלום ניכול כולה שית
הבנת אביי – גירסה 2	אדם טועה משהו ניכול עד סוף שית
הבנת רבא	אדם טועה שתי שעות חסר משהו מתחילת חמש לא ניכול!

תירוצ לאביי: אלא אמר אביי: עדות מסורה לזריזים, חמץ לכל מסור.

תירוצ לרבא לפי ר' מאיר: חמש חמה במזרח, ושבע חמה במערב.

קושי: אי הכי, בשית נמי ניכול!?

תירוצ: אמר רב אדא בר אהבה: שית, יומא בקרנתא קאי.

תירוצ לרבא לפי ר' יהודה: חמש חמה במזרח, ושבע חמה במערב. וכל שכן ארבע.

קושי: אי הכי, בחמש נמי ניכול!

תירוצ 1: תרגמה אביי אליבא דרבא: עדות מסורה לזריזים, חמץ לכל מסור.

תירוצ 2: ורבא אמר: לאו היינו טעמא דרבי יהודה. אלא רבי יהודה לטעמיה, דאמר:

אין ביעור חמץ אלא שריפה, ויהבו ליה רבנן שעה אחת ללקוט בה עצים.

דחיית התירוצ: איתביה רבינא לרבא: אמר רבי יהודה: אימתי - שלא בשעת ביעורו.

אבל בשעת ביעורו - השבתתו בכל דבר!

תירוצ 3: אלא אמר רבא: גזירה משום יום המעונן.

קושי: אי הכי, אפילו בארבע שעות נמי לא ניכול!

תירוצ: אמר רב פפא: ארבע זמן סעודה לכל היא.

בעניין זמני סעודות

ששית	חמישית	רביעית	שלישית	שניה	שעה ראשונה	
כל אדם	תלמידי חכמים	פועלין	יורשין	ליסטין	לודים	ברייטא
תלמידי חכמים	פועלים	כל אדם				תיקון

מכאן ואילך, כזורק אבן לחמת.

צמצום סוף דברי הברייטא: אמר אביי: לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא. אבל טעים

מידי בצפרא - לית לן בה.

קביעה: אמר רב אשי: כמחלוקת בעדות, כך מחלוקת בחמץ.

קושי: פשיטא, היינו הך דאמרין!

תירוצ: הא קא משמע לן: שינויי דשנינן - שינויא הוא, ולא תימא תנאי היא.

חזרה לטעויות בדיני נפשות: אמר רב שימי בר אשי: לא שנו אלא בשעות, אבל אחד אומר קודם

הנץ החמה ואחד אומר אחר הנץ החמה - עדותן בטילה.

קושי: פשיטא!

תיקון דבריו: אלא: אחד אומר קודם הנץ החמה ואחד אומר בתוך הנץ החמה - עדותן בטילה.

קושי: הא נמי פשיטא!

תירוצ: מהו דתימא: תרוייהו חדא מילתא קאמרי, והא דקאמר בתוך הנץ החמה בגילויי

הוה קאי וזהרורי הוא דחזא, קא משמע לן!

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •